

Obsah

Úvodem	7
O výchově – několik otázek a pohádka úvodem	8
1 Trocha nezbytné teorie (Základní pedagogické pojmy z obecného hlediska).....	11
1.1 Co je pedagogika?	11
1.1.1 Vzdělání a vzdělávání – edukace	14
1.1.2 Základní pojmy, týkající se výchovy	15
1.1.3 Metody výchovy	16
1.1.4 Výchovné zásady, o kterých bychom mohli vědět, že jsou	17
1.1.5 Dobro v nás a hledání všeho dobrého jako základní výchovná metoda i výchovná zásada	18
1.1.6 Cíle výchovy a životní zdatnost	19
1.1.7 Cíle výuky a výchovy	19
1.1.8 Kvalita života	22
1.1.9 Složky výchovy	23
2 Dítě a jeho potřeby z hlediska výchovy	26
2.1 Zvláštnosti dětského prožívání	26
2.2 Potřeby dítěte z pedagogicko-psychologického hlediska	27
2.2.1 Potřeby dítěte podle E. Fromma	30
2.2.2 Potřeby dítěte podle Z. Matějčka	30
2.2.3 Potřeby dítěte podle J. Prekopové	31
2.2.4 Osm věků člověka podle E. Eriksona	34
2.2.5 Vývoj „Já“ podle G. Allporta	36
2.3 Protiklady výchovy	39
2.4 Resilience a někteří další znepokojiví „narušitelé“ tendenčních názorů na výchovu ..	40
2.4.1 Dítě a resilience	41
2.4.2 Výchova a frustrační tolerance	43
2.4.3 Vulnerabilita	44
2.4.4 Šťastné dětství?	45
2.4.5 Vyrovnaně harmonická rodina?	45
3 Výchova pod pokličkou rodiny.....	45
3.1 Ostrov rodiny	47
3.1.1 Nestabilita rodiny	48
3.1.2 Základní výchovné styly v rodině	49
3.1.3 Domov a rodina	50
3.1.4 Negativně laděné výchovné postoje podle Z. Matějčka	51
3.1.5 Příliš pozitivně laděné výchovné postoje podle Z. Matějčka	51
3.2 Výchovné styly matek	52
3.2.1 Co maminky potřebují?	54
3.2.2 Co lze vyčíst ze vzpomínek studentů na matku	58
3.3 Výchovné styly otců	60
3.3.1 Pozitivní typy otců	61
3.3.2 Co lze vyčíst ze vzpomínek studentů na otce	62
3.4 Odišnosti výchovy dívek a chlapců	63
3.4.1 Výchova dívek	64
3.4.2 Výchova chlapců	65
3.4.2. Vztah matky a syna	66
3.5 Na co nejvíce při výchově (především synů) zapomínáme	70

4 Nejčastější mýty ve výchově.....	72
4.1 Některá rčení jako výchovná „témata“	75
4.2 Jak si můžete vychovat domácího násilníka, násilnici?	78
4.3 Výchova a nevlastní děti	78
4.3.1 Vlastnosti mužů a žen nevhodných pro manželství	79
4.4 Co lze vyčíst ze vzpomínek studentů na dětství	80
5 Role prarodičů ve výchově.....	83
5.1 Typologie prarodičů	83
5.1.1 Typologie babiček	85
5.1.2 Typologie dědečků.....	86
5.2 Co můžeme vyčíst ze vzpomínek studentů na prarodiče?	87
5.3 Babička Božena Němcová jako archetyp všech babiček	89
6 Emoce a jiné strasti.....	90
6.1 Druhy emocí.....	90
6.1.1 Nižší emoce	90
6.1.2 Vyšší emoce (sociální).....	92
6.2 O smutku a srdci zkroutěném.....	93
7 Vývojové teorie morálky a výchova	94
7.1.1 Kohlbergova teorie vývoje morálky	94
7.1.2 Bowlbyho teorie vazby – attachment theory	96
7.1.3 Vazba mezi rodiči a dětmi podle M. Ainsworthové	96
7.1.4 Vývojová teorie J. Piageta.....	97
7.1.5 Koncepce morálního vývoje C. Gilliganové.....	98
8 Charakter a temperament	99
8.1 Vývojové etapy charakteru R. F. Pecka a R. J. Havighursta	100
8.2 Temperament.....	100
8.3 Postoje a hodnoty	102
8.3.1 Výchova tedy skutečně není nic jednoduchého.....	102
8.4 Vývojové etapy v životě člověka z hlediska filosofie výchovy (filosofické antropologie)	103
9 Výchova a láska	104
9.1 Bytostně radostná láska	105
9.1.1 Filosofie radosti	107
9.2 Pět eS lásky	107
9.2.1 Ještě jednou logika dětského srdce	108
9.2.2 Co je v životě – a tedy i ve výchově – ještě důležité?	109
9.3 Současné dětství podle D. Baackeho a W. Ferchhoffa	110
9.4 Některé „znaky“ postmoderního světa a výchova	112
9.4.1 Osm smrtelných hříchů podle K. Lorenze.....	112
9.4.2 Prométheovský spád	113
9.4.3 Počítačové děti.....	114
9.4.5 Novodobý bůh Moloch a jeho oběti.....	115
9.5 Co dnešní společnost (v našich podmínkách) dětem nabízí?	116
10 Pojetí člověka jako křehké bytosti	117
10.1 Komenský a člověk jako křehká bytost	118
10.2 Vychováváme dobře?	119
10.3 Dvojí naivita.....	121
10.3.1 Úcta k životu.....	121
10.4 Možné příčiny zlého	122

11 Závěrem trocha filosofie výchovy	124
11.1 Vzpomínky a Patočkův fyzikální a přirozený svět.....	124
11.2 Je podmínkou šťastného života šťastné dětství?	124
11.3 Well-being?	125
11.4 Láska jako iluze?	126
11.5 Co člověka utváří – vzpomínky a smutek	127
11.6 Několik otázek na rozloučenou.....	128
Závěr	130
Abstrakt / Abstract.....	131
Literatura	132
Mravoučná říkadla tak, jak nám je zachoval Jan Vlastimír Svoboda ve své Školce	136